

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
АРХЕОГРАФІЧНА КОМІСІЯ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ АРХЕОГРАФІЇ ТА ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА
ім. М. С. ГРУШЕВСЬКОГО

УКРАЇНСЬКИЙ АРХЕОГРАФІЧНИЙ ЩОРІЧНИК

НОВА СЕРІЯ
ВИПУСК 8/9

•

УКРАЇНСЬКИЙ
АРХЕОГРАФІЧНИЙ
ЗБІРНИК

ТОМ 11/12

Видавництво М. П. Коць
Київ-Нью-Йорк
2004

Володимир АЛЕКСАНДРОВИЧ (Львів)

ОПИС ЗАМКУ В БРОДАХ 1689 РОКУ

Бродівський замок на Львівщині увійшов до історії оборонного будівництва на українських землях не лише як одна зі споруд, зведених за проектом званого в історії України французького інженера та картографа Гійома Левассера де Боплана, але й єдина бодай частково збережена з-поміж його українських фортець. Замовником виступав польський коронний гетьман Станіслав Конецпольський, становище й фінансові можливості якого (як і вибір будівничого) визначили почесне місце фортеці серед найважливіших об'єктів оборонної архітектури українських земель XVII ст. Проте в наступному столітті її перебудовано, а в XIX ст. значною мірою розібрано, внаслідок чого від первісного оборонного комплексу частково збереглися лише каземати.

Досі найповніше уявлення про бродівську фортецю давав опис французького мандрівника Франсуа Далерака, який досить докладно зупинився на системі укріплень, військовій амуніції та забезпеченні, навіть окремо відзначив ряд архітектурних деталей¹. Назагал, його розповідь у класичних традиціях жанру подорожніх нотаток європейського мандрівника XVII ст. є доволі лаконічною, проте в ряді моментів вона все ж істотно доповнювала можливі уявлення про первісний вигляд фортеці, що склалися на підставі аналізу її збережених елементів. Найважливішою позицією з іконографії є рисунок 1850 р.²

Комплекс конкретних даних про одну з визначних пам'яток оборонного будівництва на українських землях значно розширює укладений 1689 р. інвентар, який досі проходив повз увагу дослідників. Він походить з архіву

¹ *D'Alerac F.* Les anecdotes de Pologne. – Amsterdam, 1699. – Т. 2. – Р. 283. Публікацію оригінального тексту з польським перекладом див.: *Barącz S.* Wolne miasto handlowe Brody. – Lwów, 1865. – С. 65–67 (далі цит. за цим виданням). З найновішої літератури про неї див.: *Bania Z.* Pojęcie rezydencji w architekturze polskiej XVII i XVIII wieku na przykładzie Podhorzec i Brodów // *Sztuka ziem wschodnich Rzeczypospolitej XVI–XVIII w.* / Red. Jerzy Lilejko. – Lublin, 2000. – С. 381–390; *Krawcow S.* O układzie przestrzennym miasta Brody w XVI–XVII w. // *Kwartalnik architektury i urbanistyki.* – Warszawa, 1992. – Т. 37. – Zesz. 1. – С. 10–14.

² *Krawcow S.* O układzie przestrzennym... – С. 6.

родини Собеських, у руках яких Броди перебували майже чверть віку, починаючи з 1680 р., коли внук будівничого фортеці – Станіслав Конєцпольський передав місто королеві Янові III Собеському, записавши ключ маєтків його старшому синові Якубові.

Як видається, інвентар складено не випадково. За свідченням історика міста С. Баронча, 1690 р. король побував у Бродах, й опис, вірогідно, складено перед його планованим приїздом. Принаймні, судячи зі стану на 1689 р., новий господар фортецею до того активніше не займався. Публікований опис вцілів серед родинних паперів Собеських, збережених у складі частини архіву Радзивілів у варшавському Головному архіві давніх актів.

Інвентар виявлено ще на початку 1990-х років. У контексті містобудівельної історії міста до нього звертався Сергій Кравцов, який, однак, використав з нього лише невеликий фрагмент з описом в'їзду до замку³. Проте цей винятково цікавий комплекс відомостей про фортецю, безперечно, заслуговує повного видання.

Публікований опис складено через дев'ять років після того, як місто з фортецею перейшло у власність короля. Як свідчить віднайдений текст, на той час фортеця перебувала в запустінні, рів з водою замулився й заріс очеретом, а чимало приміщень руйнувалися або перебували в різному стані руїни. На це вказує, насамперед, докладний опис актуального становища казематів. За свідченням інвентаря, у них знаходилися приміщення різного призначення, втім також мала кухня (арк. 7) й кухня (арк. 8, 14), дві криниці (арк. 7), одна з яких на час укладення інвентаря була завалена, татарня (арк. 4), стайня (арк. 7). Поодинокі нотатки інвентаризаторів засвідчують також певні моменти “життя” фортеці. До них належить вказівка на “недоципаній” бастион зі сторони містечка Лешнева (арк. 13), забиті ворота склепів (арк. 4, 6), замурування у в'їзній брамі двох вікон для стріляння “під час навалності” (арк. 5).

Важливий штрих до характеристики актуального стану фортеці дає перелік переховуваної військової амуніції. На багатстві цих запасів наголосив ще Ф. Далерак, підкресливши, що в ньому найповніше виявляється можливість того, хто будував і забезпечував фортецю⁴. Серед гармат значиться ряд з гербом Конєцпольських (арк. 13, 14, 15), хоч не підлягає сумніву походження саме від них переважної більшості наявного арсеналу. Це стосується, мабуть, й згаданих трьох гармат з гербами Замойських (Єлітами) та Корчаками (арк. 15), а також декількох трофейних, двох бранденбурзьких (арк. 12) та двох парадних московських “для тріумфу” (арк. 16). З речей “московського” походження згадана також “ліхтарня” (арк. 18). Серед військових трофеїв окремо слід відзначити турецькі кулі “з-під Журавна” (арк. 16) – скромну частину здобутого в битві 1676 р. Чимала частина цього спорядження знаходилася у цейхгаузі, сама споруда якого не

³ Ibidem. – S. 14.

⁴ D'Alerac F. Les anecdotes... – P. 67.

описана. Перед ним на подвір'ї замку збудовано пороховню – восьмигранну, дерев'яну, накриту гонтом (арк. 20).

Крім військового спорядження, серед переліку переховуваного майна привертає увагу ще цілий ряд цікавих позицій. Насамперед відзначимо ті з них, що дають декілька штрихів до історії палацу в Підгірцях⁵. Укладачі інвентаря вказали, зокрема, три металеві частини фонтану замкового парку (арк. 15) й четвертий металевий елемент із мідним журавлем (арк. 16). Понад тридцять центнерів олова в широких бляхах (арк. 16), безперечно, належали до первісного покриття підгорецької резиденції. Наведені позиції, насамперед остання з них, правдоподібно засвідчують якісь відновлювальні роботи у Підгорецькому палаці перед 1689 р. На жаль, опис не вказує походження численних металевих частин годинникового механізму, проте не виключено, що його теж привезено з Підгорець. Принаймні, після їх переліку реєстр зразу ж віднотує ще одну цікаву деталь декоративного оздоблення резиденції, окреслену як “Smok miedziany rozłocisty od pałacu podhoreckiego” (арк. 18). Окремо слід вказати також наступну позицію: “Sieci stus niemały zwierzęcych różnych, wilczych, zaiących, sarnich e[tc.], ale rogniłych” (арк. 30) – рідкісне джерельне свідчення про тогочасні полювання.

Звичайно, віднайдений інвентар дає значно повніші відомості про стан оборонних укріплень, забезпечення та різні сторони господарства фортеці. Проте особливої уваги заслуговує докладний опис забудови внутрішнього двору, досі відомої лише за лаконічною згадкою Ф. Далерака, за словами якого, “немає у дитинці ніякого будинку, тільки прості дерев'яні приміщення, довгі, будовані на польський спосіб, призначені на резиденцію губернатора”⁶. За публікованим описом, останнє твердження не відповідає дійсності під декількома оглядами, хоч вся забудова фортеці справді була дерев'яною. Інвентар містить обширну рубрику під назвою “будинки на дитинці”, яка включає опис не лише житлових приміщень, але й інших будівель, не відзначених у лаконічному свідченні французького мандрівника. Центральне місце серед них посідає розташований праворуч від брами будинок “панських покоїв”, як їх побіжно називають інвентаризатори єдиний раз, уже наприкінці опису (арк. 26). Тут знаходився й головний парадний зал – обширна квадратна в плані “stołowa izba” зі стороною в двадцять один крок та десятьма вікнами (арк. 21). Інше важливе й, мабуть, також більше приміщення – кімната (її розмірів не подано), у якій влаштовано каплицю зі склепінням, мальованим голубою фарбою, й одним великим вікном (арк. 23). Традиційно лаконічний опис не дає докладнішого окреслення планувальної та просторової структури цієї частини забудови.

Крім “панських покоїв”, побіч них описано також окрему будівлю на два поверхи під назвою “жіночих покоїв”. На відміну від попередніх, вони

⁵ Підгорецьку резиденцію найдокладніше розглянув: *Bania S. Pałac w Podhorcach // Rocznik historii sztuki. – Wrocław etc., 1981. – Т. 13. – S. 97–169.*

⁶ *D'Alerac F. Les anecdotes... – P. 67.*

перебували в значно гіршому стані, були накриті згнилим гонтовим дахом, їх стіни до половини вікон спорохнявіли. Жіночі покої мали дві влаштовані на різних рівнях “жіночих” скарбниці, лазню, малу кухню, дві пекарні, велику кухню, “паштетничу” кімнату. Наведений перелік засвідчує, що саме при них знаходилися головні службові приміщення, призначені для забезпечення життєдіяльності фортеці та її гарнізону. На подвір’ї стояв також шпихлір, а за ним – возівня.

Показово, що всупереч сучасному твердженню Ф. Далерака, опис ні словом не згадує про якісь спеціальні приміщення для коменданта. Навпаки, як характер “панських будинків”, так і самі розміри дають підстави твердити про їх призначення не лише для гарнізону, а й власників міста, не дивлячись на розташовану неподалік від Бродів парадну резиденцію у Підгірцях. На це прямо вказує у своєму “Щоденнику” Альбрехт Станіслав Радзивіл⁷, “резиденцією” гетьмана Конецпольського називає Станіслав Освенцім⁸. Гетьман мав би проводити тут більше часу, оскільки саме звідси датована більшість його збереженої й дослідженої кореспонденції відповідного періоду⁹. Додатковий доказ на користь такого висновку дає докладний перелік релігійного малярства в каплиці (арк. 23–24). Привертає увагу, насамперед, декілька разів побіжно відзначений добрий фаховий рівень окремих його зразків. Так, під склепінням вівтарної частини каплиці знаходилися чотири “повних” (з постатями на весь зріст?) картини “Воскресіння”, “Вознесіння”, “Зіслання Святого Духа” та “Вознесіння Богородиці”, “вималювані доброю малярською рукою й інвенцією”. Над дверима вміщено “Зустріч Марії та Єлизавети” італійської роботи. Не можна також не згадати присутності образів святих патронів Конецпольських – двох пар зображень святого Станіслава Костки та святої Катерини Сієнської. Прикметною особливістю цієї своєрідної “збірки” є також декілька копій шанованих богородичних ікон – “святої Марії Великої” (відома з численних реплік, втім також в Україні, ранньосередньовічна ікона римської церкви святої Марії Великої), Богородиці з Сокальського монастиря бернардинів, образок із шанованою скульптурою Богородиці костюлу в Гідлах поблизу Лодзі. Вони засвідчують характерне для тогочасної релігійної традиції побутування копій чудотворних ікон, яке набирало поширення на західноукраїнських землях від середини XVII ст.¹⁰ Серед цього малярства, безперечно, знаходилися й

⁷ Radziwiłł A. S. Pamiętnik o dziejach w Polsce / Przełożył i opracował A. Przyboś, R. Żelewski. – Warszawa, 1980. – Т. 2. – С. 217.

⁸ *Oświęcim* S. Diariusz 1643–1651. – Kraków, 1907. – С. 207.

⁹ *Bania* S. Pałac... – С. 102.

¹⁰ Звід відомостей до історії цього явища за архівними матеріалами львівського походження див.: *Александрович В.* Образотворчі напрями в діяльності майстрів західноукраїнського малярства XVI–XVII століть // Записки Наукового товариства імені Т. Шевченка. – Львів, 1994. – Т. 227: Праці Секції мистецтвознавства. – С. 72–73. Принагідно варто зазначити, що згадана в описі копія Сокальської ікони належить до ранніх з-поміж зафіксованих досі в опрацьованих джерелах українського поход-

роботи майстрів, які працювали для Конецпольських. Одним із них в середині XVII ст. був, зокрема, голландець Ламберт ван Вестерфельд – брат знаного в історії України своїми київськими рисунками 1651 р. Абрагама ван Вестерфельда, який перебував на службі в Станіслава та його сина Олександра Конецпольських, віднотований у бродівських міських актах як маляр останнього восени 1646 р.¹¹ Перелік малярського оздоблення каплиці так само дає далеко не гарнізонний її характер і призначення й виказує цілком очевидну присутність волі власника. Крім цієї своєрідної збірки, опис дає ще тільки один суто мистецький акцент зі сфери скульптури, відзначаючи герб Конецпольських у декоративному обрамленні на в'їзній брамі.

Огляд найважливіших відомостей віднайденого тексту вказує, що він зберіг цілий комплекс різноманітного плану даних про бродівську фортецю у її стані перед кінцем XVII ст. І все ж особливу увагу в ньому привертає виключно дерев'яна забудова дитинця. Ф. Далерак, як зазначалося, згадав з неї лише “помешкання для губернатора”¹², проте інвентар вказує на присутність у фортеці цілого комплексу дерев'яної забудови. Для укріплення бастионного типу, та ще й збудованого за проектом французького військового інженера, таке поєднання неминуче викликає враження несподіваності. Його посилює й те, що в іншому сучасному бастионному замку, в недалекому Золочеві Собеських, скромнішому, сама резиденція була мурованою¹³. Не може підлягати сумніву, що ідея такого поєднання йшла від власника. Звичайно, воно мусило бути цілком звичним і тільки відсутність належного інтересу до дерев'яного оборонного будівництва, зумовлена, насамперед, цілковитою втратою автентичних пам'яток, у поєднанні з традиційним недооцінюванням значення писемних джерел при дослідженні окремих аспектів історії архітектури на українських землях, викликають реакцію певним чином аналогічну тому враженню, яке українське дерев'яне будівництво в середині XVII ст. справило на сирійського мандрівника Павла Алепського та його супутників. Не відзначаювані досі в літературі описи західноукраїнських замків засвідчують це з усією очевидністю. Як виявляється, частина забудови на подвір'ї згадуваного Золочівського замку теж була дерев'яною: за даними лаконічного опису з сумаріуша доходів Золочівського ключа 1715 р. при брамі знаходилося два дерев'яних будинки, які

ження. У збірках львівського міщанства перша відзначена щойно під 1668 р.: Там само. – С. 72. Нещодавно віднайдено також нотатку початку 1670-х років (початок інвентаря не зберігся) про копію ікони в описі майна люблінської міщанської родини: Національний історичний архів Білорусі. – Ф. 1815 (Магістрат міста Любліна). – Оп. 1. – Спр. 2. – Арк. 144зв.

¹¹ *Александрович В.* Малярський осередок у Бродах // Дзвін. – Львів, 1990. – № 3. – С. 114.

¹² *D'Alerac F.* Les anecdotes... – Р. 67.

¹³ Доволі лаконічний опис Золочівського замку 1695 р., який, однак, дає дуже скромне уявлення про саму споруду, див.: *Александрович В.* Малярі Золочева та Золочівщини в другій половині XVII століття (у друці).

надавалися до проживання в них, і дерев'яний шпихлір при криниці¹⁴. Це вже вказує на ширшу тенденцію, яка, природно, потребує окремого вивчення. Попередньо можна ствердити, що присутність дерев'яної забудови в мурованих фортецях мала характер звичного явища¹⁵, яке все ще не викликало належної уваги з боку дослідників і не зайняло свого власного місця в історії оборонного будівництва на українських землях. Не може підлягати сумніву істотна роль дерев'яної забудови навіть у новітніх фортифікаційних системах мурованих замків європейської традиції на зразок Бродівського та Золочівського. Принаймні, публікований інвентар доводить це з усією очевидністю. Комплекс збережених у ньому відомостей здатний слугувати важливим джерелом для повернення бродівській фортеці її справжнього місця у тогочасному історичному процесі та студій над різними аспектами історії XVII ст.

Текст інвентаря публікується згідно з прийнятими археографічними правилами зі збереженням особливостей тогочасного тексту. Пунктуація, вживання великої літери та спеціальних літер дається відповідно до норм сучасного правопису, скорочення розкрито у квадратних дужках. Кінець сторінок позначено двома рисками (//). Їхня нумерація виділена жирним шрифтом і подається в квадратних дужках на початку тексту кожної сторінки.

ДОКУМЕНТ

1689 р., жовтня 20. – Інвентарний опис замку в м. Бродах

[1] Deskryptia zamku brodzkiego i wszystkich budynków, zostających w onym, tudzież armat i munitiey różney, iako destinite każda rzecz położona stoi, d[ie] 20 8-ris a[nno], 1689 clundowana. //

[2] Zamek brodzki.

Wymurowany jest ab extra kamieniem ciosanym spodkiem na trzy szary al[ia]s rzędy, a do góry wywiedzony w skarpe. Około wierchu opasanie kamieniem ciosanym y nakryty także kamieniem ciosanym na kształt gziemu. W szpodzie mur cały, oprócz na iednym belluardzie od Smulna ściana nadrysowała się na dwóch miejscach tak jakoby odpaść miała. A spodkiem nakoło od wodu powysypowały się kamienie y z muru powypadały; który to trzeba oprawić dwiema rzędami al[ia]s szarami nakoło. Ten zamek wystawiony jest figurą gwiazdy w rogu belluardów, na miejscach błotnistych, ponad wirzchowiną stawu Lachodowskiego, koło

¹⁴ Державний історичний архів Литви. – Ф. 459 (Архів Радзивілів). – Оп. 1. – Спр. 108. – Арк. 2.

¹⁵ Тут варто нагадати, що навіть князь Василь-Костянтин Острозький жив у дерев'яному палаці на території родового замку в Острозі: Інвентар частини замку в Острозі 1620 р. // Острозька давнина. – Львів, 1995. – Вип. 1. – С. 123.

którego ab extra jest fosa niezbytnie szeroka od miasta. Od stawu zaś y od błot stanie za fosą szerokość stawu y błota. Po większey części ta fosa zarosła trzcina y zamulona błotem. Weście do zamku iedno tylko od miasta. Przed bramą iest szaniec z ziemie wysypany, spodem podmurowany, już nadpsowany, y z wału darnie pousuwało się, także y contraskarp przeciwko niemu całe zepsowany. Fosa błotem zamulona. Przeście przez fosę most yz zwodem na łańcuch przez wagę otwierający się, też nadpsowany y po częściey reparowany. Za tym szaniecem idzie most przez fosę do samey bramy zamkowej, na którym dwa zwody. Pierszy w środku przez wagę otwierający się na łańcuchach dwoch, a drugi zwod samę bramę okrywaiący na łańcuchach długich, półtoraset ogniw w sobie mających y na dwoch łańcuchach pomniejszych, zwodzący się siecią ludzką. Ten most iest nadpsowany y poprawy potrzebujący. // [3] Mostek także przed bramą jest niedawno postawiony dobry, na którym iest zwod, fortę zamykający.

Brama do zamku partim z ciosanego kamienia, partim cegłą ab extra wymurowana. Na wierzchu bramy iest sklepik także partem z ciosanego kamienia, partim cegłą, kopuła na nim wykształtowana, nowo gątami pobita. W środku nad bramą iest* herb Podkowa z Krzyżem z swemi compardymentami sztukatorską robotą. Gzems kamienny po iedney stronie trochę nadpsowany y z mieysca ruszył się. Sama w sobie brama szeroka iest, do której wrota drewniane żelazem z przychodu w kratę obwarowane, napuł się otwierające, na trzech zawiasach, po obudwu stronach wiszące, z wrzeciędzami żelaznemi dwiema y z zasuwami dębowemi zamykające się. Do zasowu kuna żelazna, kłotką wielką zamykająca się.

Przy niey fortka po prawey stronie, w której cios al[ia]s słupek kamienny nowo reparowany, do niey drzwi dębowe na zawiasach dwoch, przez wszytkie drzwi dobrze opatrzonych. Przy nich kuna żelazna do drağa zamykająca fortę. W bramie iest krata dębowa, okowem żelaznym na iedney stronie od bramy opatrzona. Latarnia w bramie w kwatyrze sklana, w ołów oprawne kwadratowa, z pałakiem żelaznym. W tey bramie iest hakownic na sragach num[ero] 23, hakownic z zamkami długich y krótkich num[ero] 9, hakownic bez zamków y złych, poprawy potrzebujących, num[ero] 14.

Wyszedszy z bramy murowaney, której iest długość ab intra na kroków 28, a szerokość między murami na kroków num[ero] 10. Ad circum ferentiam dziedzińca są mury wkoło potężne częścią ciosanym kamieniem, a po większey części cegłą potężnie wymurowane framugami y kołossami płaskimi, a de super // [4] kamiennymi balasami toczonemi na pozor gzemsów y kapitelów, na kstałt sztukatorskiey roboty przyozdobiono. Między tymi murami iest wał, ziemią usypany szeroki na kroków num[ero] 20. Sklepy pod nim wkoło także murów są podziemne ieden z drugiego od samey bramy asz nakoło idące, w takowey liczbie:

I**. W bramie po lewey ręce iest sklepik na sześć kroków szeroki y długi, w nim okno iedno z kratą żelazną, teras na turmę tatarską obrocony. Z tego skle-

* Слово було написано двічі, перше витерто.

** В оригіналі ця нумерація проставлена на полях.

piku iest drugi sklepik ex opposito, w którym dwie oknie w bramę, od strzelania pod czas nawalności zamurowane, a* zosobna iest okno z kratą żelazną od dziedzińca.

Sklepy piersze. Weście do sklepów iest przysionek, do którego odrzwie z ciosanego kamienia, okna z kratą żelazną nade drzwiami. Drzwi przy nim na zawiasach dwóch potężnych pojedynkowe stolarską robotą, wrzęciadz u nich z skoblami. W tym przysionku są dwa kominy do góry wywiedzione, murowane, ale tu w przysionku zruinowane. Tego przysionku iest wszierz na łokci n[umero] 5 y wdłuż na łokci num[ero] 8.

2. Tego przysionku po lewey ręce iest sklep długi na kroków num[ero] 20, a wszierz na kroków num[ero] 8. Odrzwi do niego z ciosanego kamienia, poprzedniego roku nadpsowane, cios ieden od muru odstał. Drzwi do niego prostey roboty na zawiasach num[ero] 2 z wrzęciadzem y skoblami żelaznymi, okien dwie z kratami y ankr ieden pod wirzchem spoiony, żelazny. Bywał znać pieć w tym sklepie, teras zamurowane czeluście. Po drugiey stronie tego przysionku z prawey ręki iest także 3 sklepy takowysz długości na kroków num[ero] 20, szeroki na kroków num[ero] 8. We drzwiach odrzwi z ciosanego kamienia, przy nich drzwi proste na zawiasach y z wrzęciadzem, okien dwie z kratami y ankr ieden żelazny. Także znać bywał w nim piec, teras niemasz. //

[5] 4. Sklep pod belluardem narożnym po lewey ręce od miasta na kolumnie z ciosanego kamienia wymurowaney kolisty, szeroki na kroków num[ero] 20, a długi na kroków num[ero] 24. Wrota do niego dembowe na potężnych zawiasach y hakach, obite zumami, napuł się otwierające, z wrzęciadzem y skoblami i kłotką. Z tego sklepiku są wrota ku czekawzowi zabudowane dylami.

5. Sklep przy belluardzie o wielkich wrotach, drzwi do niego dębowe, wpół się otwierające, zumami obite, na potężnych zawiasach num[ero] 4 zawieszone z wrzęciadzem y skoblami, szeroki na łokci num[ero] 8, a długi na kroków num[ero] 35. Ten sklep iest przy narożu od cekawzu poprostu dylami. W nim iest okien num[ero] 3 z kratami żelaznymi, ankrów nad wierzchem num[ero] 3, przes mury środkiem spojone. W tymże sklepie iest podbudowanie drewniane pod dachem gontowym, gonty dębowe. Nadto iest kołków drzewa smolnego y dwa stusy szczypanego do kagańców. Są tesz tam skręty iedne z osią, opatrzone dobrze żelazem, do armaty. It[em] dwie ossi przednie od wozów z dyszlami, także żelazem opatrzone. Sztynwaga z hakami iedna. Pułpików dragońskich z grotami żelaznymi num[ero] 8.

6. Sklep, al[ia]s cekawz tenże, iest ieden, co y ten pierszy immediate tylko przegrządzony dylami od pierszego, to iest wyżey opisanego. Od tego przegrodzenia długi na kroków num[ero] 65, szerokości takowisz w osm kroków. Do niego weście od dziedzińca** . Odrzwi z ciosanego kamienia. Wrota potężne dębowe, zumami żelaznymi gęsto obite, otwierające*** się napół, na zawiasach num[ero]

* Слово виправлене.

** Два останні слова вписано над рядком.

*** Дві перші літери виправлено.

4 potężnych żelaznych y z hakami. Zamek przy drzwiach z zasuwą potężny dwugryglowy y dragiem przy murze pryparte żelaznym. Ankrów w nim pod wirzkiem żelaznych iest num[ero] 9. Okien w nim iest num[ero] 5 z kratami żelaznemi, przy trzech od prochow są okiennice na zawiasach żelaznych. //

[6] 7. Sklep podle cekawzu. Weście do niego: wrota wpuł się otwierające, na zawiasach num[ero] 4 z hakami, obite zwszad zumami, wrzeciędzów num[ero] 2 z skoblami swoiemi. Ten sklep długi na kroków num[ero] 40, szeroki na łokci n[umero] 8. Ankrów w nim n[umero] 2, ieden rospuszczony u wierchu, a drugi zabity. Z tego sklepu są drugie wrota wewnątrz do sklepu pod belluard na zawiasach podwojnych napuł się otwierające, ale teraz wrzeciędzami y skoblami trzema zabite.

8. Sklep pod belluardem od Smulna* kolisty na filarze z ciosanego kamienia, do niego weście** od dziedzińca, odrzwy*** z ciosanego kamienia. Wrota proste na biegunach wpuł się otwierające. Wrzeciędz z skoblem do zamknięcia. Ten sklep szeroki na kroków num[ero] 20, a długi na kroków num[ero] 24. W iedney stronie poczał się mur sypać spodkiem, restauratiewy potrzebuie. Z tego sklepu są sklepy dalsze w belluard idące num[ero] 4, nakoło studni idące, ale że pierwszy zawalony z wierchu, trudno do drugich prześć. Studnia iednak w środku tych sklepów z kamienia ciosanego wycembrowana asz do wirzchu, ale teras kamieniami zawalona.

9. Sklepy, do których iest przysionek, odrzwi do niego z ciosanego kamienia, drzwi proste pojedynkowe na dwóch zawiasach z wrzeciędzem y skoblami. Nade drzwiami krata żelazna. Sam przysionek o łokciach n[umero] 7 szeroki, a długi na łokci num[ero] 8. Po lewey ręce sklep. Drzwi do niego proste bez zamknięcia, na zawiasach num[ero] 2 żelaznych, ale haków niemasz. Ten sklep długi na kroków num[ero] 28, a szeroki na kroków num[ero] 8. W nim okien 3 z kratami żelaznemi, ankier u wierchu num[ero] 1. Po prawey ręce sklep drugi, do niego drzwi pojedynkowe proste na zawiasach z wrzeciędzami dwiema y z swemi skoblami o trzech oknach z kratami żelaznemi. Ankrów n[umero] 2 pod wirzkiem. // [7] W nim podbudowanie do połowice drewniane y pobite gontami.

10. Sklep, do niego weście, przysionek, drzwi proste pojedynkowe na zawiasach esistych n[umero] 2 y z hakami, wrzeciędz z dwiema skoblami, nade drzwiami krata żelazna. Z tego przysionku po lewey ręce iest sklep także szeroki na łokci num[ero] 8, a długi na kroków num[ero] 28. Ankr ieden, okien num[ero] 3 z kratami żelaznemi. Drzwi do tego sklepu są proste bez zamknięcia, zawiasy przy nich num[ero] 2, a haków niemasz. Po prawey ręce tego sklepu iest drugi sklep, długi na kroków num[ero] 36, a szeroki na łokci n[umero] 8. Drzwi pojedynkowe na dwóch zawiasach, wrzeciędz z skoblami żelaznemi, okien num[ero] 2 z kratami żelaznemi, ankier ieden.

* Село, розташоване на захід від Бродів.

** Далі дописано над рядком.

*** Початок слова виправлено.

11. Sklep pod belluardem pozadnim, od stawu, al[ia]s od folwarków mieyskich, obrocony na staynię. We środku filar murowany z kamienia ciosanego y cegły, stanąć może w niem z trzydzieści koni. Do tego sklepu są wrota proste na biegunach, wpuł się otwieraiące, wrzeciádz prosty z skoblami. Z tego sklepu są podziemne sklepy na kształt piwnic, ieden z drugiego cztery, szerokie po osmi łokciach, a wzdłusz po pietnastu kroków y studnia między nimi cębrowana kamieniem ciosanym, głęboka na siedm latrów.

12. Sklep z swoim przysionkiem, do tego weście bez zamknięcia, szeroki na kroków nu[mero] 6, a długi na kroków num[ero] 8, krata nade drzwiami żelazna. Z tego przysionka po lewey ręce iest sklepik, albo raczey kuchienka, długa na łokci num[ero] 9, a szeroka na łokci num[ero] 8, w oknie krata żelazna. Z tego sklepiku iest sklep długi na kroków num[ero] 29, w nim pułtora okna z kratami żelaznemi bez zamknięcia. Drzwi do niego na zawiasach, haku iednego nie maiące, wrzeciádz u drzwi z swemi skoblami. Po prawey ręce z tego przysionka iest sklep długi na kroków num[ero] 20, // [8] a szeroki na łokci num[ero] 8. Okien dwie z kratami żelaznemi, ankr ieden spoiony. Drzwi proste na zawiasach num[ero] 2, zamczysko proste y wrzeciádzów n[umero] 2 z skoblami swemi żelaznemi.

13. Ze strony od folwarków iest sklep, al[ia]s kuchnia, z swoim kominem murowanym, ankry dwa przez kuchnię y przez sklep spoionych. Sklep ten szeroki iest na łokci num[ero] 16, a długi na kroków num[ero] 22, zamknięcia żadnego do niego niemasz. Okna dwie z kratami żelaznemi, a trzecie nade drzwiami. Z tey kuchni iest sklep na kroków długi num[ero] 22, a szeroki na łokci num[ero] 8, o dwoch oknach z kratami żelaznemi, do niego weście, drzwi proste na zawiasach nu[mero] 2 z hakami, ankr ieden. Z tego sklepu iest przysionek bez zamknięcia, drzwi na dziedziniec zabite desczkami, krata nade drzwiami.

14. Z tegosz przesionku iest sklep, długi na kroków num[ero] 20, szeroki na łokci num[ero] 8, o dwu oknach z kratami żelaznemi bez zamknięcia. It[em] sklepik o iednym oknie w nim, krata żelazna bez zamknięcia, długi na łokci num[ero] 7, a szeroki na łokci n[umero] 8.

15. Sklep pod belluardem narożnym po prawey ręce od miasta, albo raczey od folwarków mieyskich, na kolumnie z ciosanego kamienia wymurowaney, kolisty, szeroki na kroków num[ero] 20, a długi na kroków num[ero] 24*, weście do niego, al[ias] odrzwia, ciosanego kamienia. Wrota do niego napuł się otwieraiące, na biegunach z wrzeciádzami y swemi skoblami.

16. Sklep do miasta. Weście do niego bez zamknięcia, przysionek sam długi na łokci num[ero] 9, a szeroki na łokci num[ero] 8, krata żelazna nade drzwiami. Po lewey ręce tego przysionku iest sklep, do niego drzwi na zawiasach // [9] dwoch, wrzeciádz yz skoblami żelaznemi. Sklep ten długi na kroków num[ero] 18, szeroki na łokci num[ero] 8, okien num[ero] 2 z kratami żelaznemi. Z tego sklepu iest sklepik długi na łokci num[ero] 11, a szeroki na osm, w nim krata

* Далі дописано над рядком.

żelazna, drzwi do tego sklepu niemasz. Po prawey ręce iest sklep bez zamknięcia długi na kroków num[ero] 42, a szeroki na łokci num[ero] 10, o trzech oknach z kratami żelaznemi, ankrów num[ero] 2. Ten sklep iest nadruinowany spodkiem barzo, dziura z niego na kształt komina, wejście z niego bez* zamknięcia szerokie iakoby wrota.

17. Sklep, do niego wejście, przysionek, krata nade drzwiami żelazna. Z tego przysionku po lewey ręce iest sklepik. Drzwi do niego na zawiasach proste z wrzeciędzem y skoblami, w nim okno iedno z kratą żelazną, a ten sklepik iest na łokci num[ero] 9. Z tego sklepiku iest sklep drugi bez zamknięcia, długi na łokci num[ero] 21. Okien w nim 2 z kratami żelaznemi, ankrów num[ero] 2. W tych sklepach znać bywały pieca, podłoga ceglana y ruina znaczna, spodkiem w ścianie od wału, poprawy potrzeba. Po prawey ręce tego przysionka iest sklep długi na kroków num[ero] 19, szeroki na łokci num[ero] 8. Okno w nim iedno z kratą żelazną, a drugie zamurowane. Z tegosz sklepiku iest sklepik długi na łokci 6, a szeroki na łokci osm, o iednym oknie z kratą żelazną, bez zamknięcia. Ściana w nich a parte trochę nadpsowana, piec w nim bywał.

18. Sklep pod belluardem o wrotach wielkich iakoby przedsionek przed piwnicami, iakoby skrzydlami pobocznie idący. Pobok iest bez zamknięcia y bez odrzwia // [10] kamiennego sklepik o iednym oknie z kratą żelazną. Tego przysionka po prawey ręce iest piwnica, do niey są schody kamienne gradusów num[ero] 8. Drzwi do piwnice na zawiasach num[ero] 2 y z hakami. Okna z piwnice dwie z kratami żelaznemi z ciosanego kamienia wywiedzione, długa ta piwnica na kroków num[ero] 15, a szeroka na kroków num[ero] 11. Druga piwnica, albo sklep podziemny na trunki, iest takowysz długi na kroków num[ero] 15, a szeroki na kroków num[ero] 13, o dwu oknach z kratami żelaznemi z ciosanego kamienia wywiedzione, głęboka na osm gradusów. Drzwi do niego proste, o trzech zawiasach, wrzeciędz w łańcuchy y z skoblami. Na tych piwnicach iest sklep drugi na kroków num[ero] 32, a szeroki na kroków num[ero] 13, w pośrodku iest filar murowany w cegłę, wejście do tego sklepu iest po gradusach num[ero] 6 ku gurze. Drzwi do niego proste, na dwu zawiasach z hakami, a trzecią znać niedawno odjęto, iest do niey hak średni. W tych drzwiach iest okienko na dwu zawiasach z klamką żelazną, wrzeciędz z skoblami dla zamknięcia. Zosobna iest dwa skoble uprawione. Okien do niego dwie z kratami żelaznemi.

19. Sklep, do niego przysionek szeroki na łokci num[ero] 8, a długi takosz, drzwi proste na dwóch zawiasach z wrzeciędzem y skoblami. Po prawey ręce tego przysionka iest sklep ku bramie, długi na kroków num[ero] 20, szeroki na łokci num[ero] 8, wysoki na siedm łokci. W nim piec bywał, ale teraz zruinowany. Ankrów dwa pod wirzchem spoionych. Wejścia do niego dwoie, iedne od bramy, drugie od przysionka. Od bramy drzwi proste na dwóch zawiasach, // [11] kamieniem y dragiem podparte. Od przysionka drzwi bez zamknięcia, okien dwie z kratami, ale iedno zamurowane. Po lewey ręce tego przysionka iest także

* Слово написано двічі.

długi na kroków num[ero] 20, a szeroki na osm łokci, drzwi do niego na zawiasach, ale haków niemasz z wrzeciędzēm y z skoblami, okien dwoie z kratami żelaznemi, ankr ieden w śródku spoiony. Z tego sklepu są drzwi ku piwnicom zabite dylami.

Skarbiec.

Na belluardzie od miasta po prawey ręce, pod gontami, niedawno pobity wymurowany. Odrzwi do niego z ciosanego kamienia, a drzwi dębowe blachami żelaznemi ab extra obite, na zawiasach num[ero] 3 potężnych z wrzeciędzēm u wierchu iednym, skobli num[ero] 2 w murze, a w drzwiach tylko ieden. Przy drzwiach jest zamek, ab intra się zamykaiący, dwudryglowy. W tym skarbcu jest przegroda niby o dwóch sklepach. W pierszey przegrodzie jest kominiek z rurami blaszanemi, z kominka w okna dla dymu wywiedziony. W drugiey przegrodzie tego skarbcza drzwi dębowe na zawiasach num[ero] 2, wrzeciędz z skoblami. Wkoło skarbcu jest okien num[ero] 8 z kratami żelaznemi wmurowanemi. A u dwu okien jest krata z drutu robiona w pancierz. Notandum, że się rysa w podniebieniu spodkiem zakroiła. Na wierzchu tego skarbcza są przydasza murowane num[ero] 3, z których ieden nadruinowany, gzems wpał y niemasz go. Czwarty przydaszek barzo zły, mur wpał po iedney scianie. //

[12] Armata.

Na belluardzie przed skarbcem zaraz jest dział num[ero] 4 iedney miary czwierz kartanowe nowo osadzone y żelazem dobrze opatrzone z herbem na nich insignia Podkowa z Krzyżem z swym kompardimentem. Te działa stoią na pomostach drewnianych. Przy iednym niemasz szwornia, al[ia]s cybantu, przy drugim lona iednego.

W drugiey stronie na tymże belluardzie jest dział n[umero] 3, al[ia]s kalabryny dwunastofuntowe, pod takimisz herbami, także denouo osadzone, długie na siedm łokci, przy iednym niemasz swornia wierzchniego, al[ia]s cybantu, y lona y deklów dwóch nad uchami, trzecie się zowie "Deus et victoria". Te działa na pomostach drewnianych.

It[em] na tymże belluardzie jest działek polnych num[ero] 2 sześćfuntowe, niedawno osadzone z wszystkim porządnie na pomostach złych drewnianych, pod takimisz herbami Podkowa z Krzyżem.

Na drugim belluardzie od folwarków mieyskich jest szaniec wysypany w górę, koszami na wierzchu opleciony, al[ia]s basztelion. Na nim dział num[ero] 2, al[ia]s kolebryny dwunastofuntowe, pod herbem takimże Podkowa z Krzyżem z swemi kompardimentami, niedawno opravne. Pod iednym oś złamana, do okowu nagotowana nowa, działo samo na drzewach położone, do iednego deklów nad uchami niemasz.

Na samym belluardzie jest dział num[ero] 5, dwoie ku miastu z herbami y intitulatią niemiecką, brandeburskie ćwierć kartanowe, al[ia]s dwunastofuntowe, z wszystkim porządkiem dobrze opravne. A troie z herbami Podkowa z Krzyżem // [13] y z wszystkim porządkiem dobrze opravne, także dwunastofuntowe, u iednego klina niemasz, stoią na pomostach drewnianych.

Na trzecim belluardzie niedosypanym od Leśniowa iest dział num[ero] 2. Jeden kalabryn dwunastofuntowy siedmłokciowy, a drugie działó ćwierćkartanowe, także dwunastofuntowe, ale u kalabryna niemasz dwóch dekiel od ucha y lonów, stoi na pomostach drewnianych.

Na czwartym belluardzie od Smulna iest dział num[ero] 3 ćwierćkartanowe pod herbami Podkowa z Krzyżem, u wszystkich trzech sworniów niemasz y u pobocznego lonów dwoch, oprawa koło nich dobra ieszcze, ale bez pomostów stoią.

Na piątym belluardzie od miasta po prawey ręce iest basztelion wysypy, koszami opleciony, na niem iest dział n[umero] 2 po łokci num[ero] 7 długie, dwunastofuntowe, zaprawdę dobre, u iednego koła ryfy niemasz, a u drugiego sworniów niemasz trzech y czwartego z hakami, pod takimisz herbami Podkowa z Krzyżem, stoią na pomoście poprawionym.

Na samym belluardzie iest dział num[ero] 4 ćwierćkartanowe w oprawie niezley, u iednego lonów niemasz dwoch, a u drugiego koła bosc y ryfy niemasz iedney, u trzeciego niemasz lonów dwoch y sworniów czterech, pod takimisz herbami* Podkowa z Krzyżem.

Na drugim rogu iest działó num[ero] 1, al[ia]s kolabryn, pod takimże herbem, na siedm łokci długi dwunastofuntowy lonów nie mający, na pomoście złym. //

[14] Na tymże belluardzie iest mozdzirzów num[ero] 11 żelaznych o dwóch uchach, barzies do triumphu, aniżeli do wojny służące.

Tamże na tymże belluardzie iest szopa gontami pobita o trzech ścianach, pod którą iest działek n[umero] 6 spiżowych polnych. Videlicet trzy działka trzyfuntowe, a trzy po iednym funcie pod różnemi herbami Jalitami, Korczakami dobrze opravne. Do nich trzy przodki wozowe na kołach y z dyszlem, okowane żelazem.

Jest praeterea** w teysz szopie działeczko num[ero] 1 na bosich kołkach w osadzie ledaiakiey.

It[em] w teysz szopie szmigownice żelazne num[ero] 2 ćwierćfuntowe w oprawie niezley, ale bosc, kulka.

It[em] w teysz szopie iest mozdzirzów num[ero] 3 granatowych spiżowych, dwa mozdzirze opravne dobre w żelazo, a trzeci prosty na drewnie ex parte opravny, ale nieokowany. Dwa pod herbami Podkowa z Krzyżem, a trzeci pod Orłem. Jeden zabiera funtów num[ero] 50, drugi funtów 40, a trzeci funtów num[ero] 30, kule zabieraiący granatowe.

It[em] w teysz szopie szufel do nabiiiania dział num[ero] 14.

Wyszorów, al[ias] stęplów, iest n[umero] 15.

Pomost w tey szopie iest drewniany.

It[em] na szaićcach równo z bramą iest działeczko n[umero] iedno kartuzowe w prostey osadzie y samo działko nieochendożone pod herbem tymże, na kołach bosych, partim żelazem opravne.

* Три останні слова написано двічі.

** Слово виправлене.

Przed cekawzem w dziedzińcu iest mozdzirzów n[umero] cztery dzie-
sięćfuntowe, a piąty czterefuntowy.

Przed samym zaś cekawzem iest korba żelazna wielka o trzech zagięciach. //

[15] Cekawz.

W cekawzie iest dział żelaznych odlewanych n[umero] 3, sześćfuntowych
num[ero] 2, a iedno sześćfuntowe*.

Mozdzierzów żelaznych bez napisów iest num[ero] 11 na kamienną kulę
rachuiąc dzieiesięćfuntowe.

Zosobna mozdzirzów żelaznych iest num[ero] 2, nie do woyny, barziesy do
tryumphu.

W tymże kątie są organki. Naprzod z hakownicznemi rurami iest organków
num[ero] 3, u dwoyga po pięć rur, a u trzecich rur num[ero] 10 żelazem do łoża
przybite, na kołach iedne kowanych, a dwie na kołach bosych.

It[em] są organki o rurach num[ero] 8 muszkietowych bez koł na ossi, żela-
zem tylko przybite do łoża.

Od fontanny z Podhorzec iest sztuk wielkich num[ero] 2 na kształt rur.
Trzecia także wielka, al[ia]s kurek szpiżowy.

Drobnych kurków, także szpiżowych, num[ero] 15.

Jest także forma iakaś szpiżowa z rękością żelazną, składana w sztukach
num[ero] 2.

Ołowiu z pałacu podhoreckiego w blachach szerokich iest stus niemały,
który wszytek waży cetnarów 30 y ka[mieni] 3.

Na tymże ołowiu iest stus niemały zbroią, kirysiami starym y du[...]z-
dą** zepsowanym, nałożony y z osobna na przymurkach położonych przyłbic iest
num[ero] 33.

Ołowiu iest sztuk n[umero] 4, które ważą kamieni num[ero] 14.

Waga żelazna, szala u niey na łańcuchach num[ero] 8 wisząca okowana, do
którey iest gwichtów wielkich y małych iest num[ero] 5, pierszy cetnar, dwa po
pułcetnara, czwarty kamień, piąty puł kamienia z rękościami żelaznemi. // [16]
Szphera żelazna od fontanny podhoreckiey, na niey iest żuraw miedziany.

Drag żelazny, al[ia]s obłożyna kuchenna, na osm łokci długa.

Granatów szklanych nieprzyprawnych na iedney kupie iest num[ero] 900.

Kul ćwierćkartanowych, al[ia]s dwunastofuntowych, iest num[ero] 240.

Na drugim stusie teysz wagi także ćwierćkartanowe num[ero] 250.

Na trzecim stusie kul dzieiesięćfuntowych żelaznych num[ero] 130.

Na czwartym stusie kul osmfuntowych żelaznych num[ero] 160.

Na piątym stusie kul sześćfuntowych żelaznych num[ero] 350.

Na szustym stusie kul dwufuntowych żelaznych num[ero] 150.

Na siódmym stusie kul czterofuntowych żelaznych num[ero] 190.

Rozerwanych dział zpieże iest przy wrotach po prawey ręce z działa czwier-
ćkartanowego iest sztuk num[ero] 12.

* Початок слова виправлено.

** Два знаки всередині слова нерозбірливі.

Po drugiej stronie wrot działa rozerwanego, także ćwierćkartanowego, sztuk num[ero] 8.

Przy tym rozerwanym dziele jest działko szpiżowe funtowe n[umero] 1.

Kul zpod Żurawna tureckich kartanowych 34-funtowych nu[mero] 7.

Na osmym stusie kul żelaznych czterofuntowych num[ero] 250.

Na dziewiątym stusie kul żelaznych sześćfuntowych num[ero] 190.

Na dziesiątym stusie kul żelaznych osmfuntowych num[ero] 300.

Na jedenastym stusie kul żelaznych ćwierćkartanowych num[ero] 138.

Na dwunastym stusie kul żelaznych trzyfuntowych num[ero] 370.

Na trzynastym stusie kul żelaznych trzyfuntowych num[ero] 200.

It[em] armaty dział żelaznych bez łoża jest num[ero] 2, jedno sześćfuntowe, a drugie czterofuntowe.

It[em] działek spiżowych moskiewskich jest num[ero] 2, obitych ryfami żelaznymi trzyfuntowych bez łoża.

Granatów spiżowych różnych po pułczwarta kamienia 2.

Granatów żelaznych wielkich po funtów 70 mających num[ero] 9. //

[17] Granatów pomniejszych żelaznych proznych także po funtów 50 mających num[ero] 54.

Granatów ręcznych różnej wielkości proznych num[ero] 85.

Kul żelaznych na łańcuchach żelaznych różnej mody n[umero] jest par in num[ero] 3.

Kul ołowianych na drutach rozdanych jest par num[ero] 32.

Granatów ręcznych żelaznych nabitych num[ero] 66.

Sklanych granatów nabitych jest num[ero] 25.

Kul muszkietowych ołowianych różnych małych y większych kamieni num[ero] 2.

It[em] kul dawniejszego lania jest kamień num[ero] 1.

Form do lania kul jest num[ero] 3, jedna hakownicza o pięci kul, druga o jednej kuli czterćfuntowa, trzecia muszkietowa o dziesięci kul.

Puszek drewnianych, al[ia]s kartaczów, różnych z srotem żelaznym jest num[ero] 80.

Kartuzów blaszanych nałożonych kulami num[ero] 11.

Ognistych kul granatowych czterdziestofuntowych num[ero] 2.

Kul ognistych dziesięciofuntowych num[ero] 4.

Kul ręcznych ognistych num[ero] 6.

Rohatyn ognistych num[ero] 2.

Wieniec ognisty num[ero] 1.

Strzał ognistych num[ero] 9.

Rannych gwiazd num[ero] 5.

Drag żelazny na łokci num[ero] 4.

Śrutu żelaznego jest z pułśmaczki.

Denek do prochowni spiżowych num[ero] 3.

Łańcuch jeden wielki w ogni w num[ero] 108.

Łańcuch drugi w ogni w num[ero] 24.

Kawalec łańcucha drobnego w ogni w num[ero] 17. //
 [18] Kaganów żelaznych num[ero] 6.
 Żelaza zigarowe.
 Naprod koł żelaznych wielkich z czepami num[ero] 2.
 Pomniejszych kul żelaznych num[ero] 2.
 Trybów num[ero] 4.
 Kołko z szworniem num[ero] 1.
 Młot zwonowy num[ero] 1.
 Żelaza sztab wielkich dwułokciowych num[ero] 3.
 Zosobna z dwiema blachami walec y z trybem żelaznym.
 Lina konopna stara o sążni num[ero] 20.
 Smok miedziany pozłocisty od pałacu podhoreckiego.
 Obręcze żelazne do beczek.
 Ładunków z pasami rzemiennymi niedobrych num[ero] 100.
 Lichtarz pokoiowy mosiężny wiszący y essów num[ero] 2 większych, a
 mniejszych num[ero] 2 do niego.
 Latarni z kołkami żelaznymi iest num[ero] 2, a moszkiewska iedna.
 Bosaki do kaganców należących z swoimi drąszkami iest num[ero] 9.
 Drag żelazny przy granatach leżący.
 Smoła do armaty.
 Prochu iest beczek num[ero] 22.
 W beczkach num[ero] 12 starego prochu iest kamieni num[ero] 87 y funtów
 num[ero] 5. W beczkach num[ero] 10 nowego prochu tak roczniego iest kamieni
 num[ero] bez dwu funtów.
 Przerabianego prochu barył num[ero] 2, w nich kamieni num[ero] 5 y fun-
 tów 9.
 Zosobna beczek niepełnych dla porywcy num[ero] 2, w nich kamieni nu-
 m[ero] 7. //
 [19] Zosobna salitry iest przy wadze kufa, kamieni w niey num[ero] 31 1/2.
 W becce prostey iest trzecia część nadpsowaney salitry.
 It[em] salitry lotrowaney większa połowica beczki.
 Świder żelazny do hakownic należący.
 Grotów z gałkami pozłocistych num[ero] 10.
 Munsztuków staroświeckich żelaznych num[ero] 5.
 Na bramie w sklepiku:
 Rur hakowniczych nieoprawnych długich num[ero] 4.
 Rura urwana z końca hakownicza num[ero] 1.
 Muszkietów starych num[ero] 2.
 It[em] ieszcze hakownica z pułżem num[ero] 1.
 Kul od działu dziesięcfuntowych żelaznych num[ero] 19.
 Pułdziałkowych kul żelaznych num[ero] 50.
 Kartaczów z srotem żelaznym num[ero] 11.
 It[em] w chustach okręcanych kartaczów num[ero] 8.
 Motyk tureckich num[ero] 2.

Wieniec ognisty num[ero] 1.
 Szufel do armaty y z wyszorami num[ero] 10.
 Worków juchtowych do prochu skurczanych num[ero] 4.
 Łańcuchów do armaty należących do ciągnięcia po dwa szańce num[ero] 3,
 a czwarty zerwany.
 Sworni z kołkami do armaty należących num[ero] 3. //
 [20] Kaganców żelaznych num[ero] 3.
 Szale miedziane do wagi num[ero] 2.
 Na górze tego sklepiku dwie skrzynie z ładunkami, kulmi y prochem
 nabitemi hakownicznymi. W iedney iest w tuzin po dziesięć rachuiąc ładunków
 tuzinów num[ero] 22.
 W tey skrzyni kul spoionych na drutach par num[ero] 240.
 Poiedynkowych w pułskrinku ołowianych n[umero] 66.
 W drugiey skrzyni w ładunkach guzików n[umero] 64.
 Lontów starych buntów num[ero] 1.
 Prochownia przed cekawzem z drzewa w osm grani wybudowana pod na-
 kryciem gontowym, ale niezłym. Weście do tey prochowni są wrota na biegu-
 nach napuł się otwieraiące. Wrzeczadz ieden z swemi skoblami, kłotką. W tey
 prochowni iest koło z walcem także y z trybem ryfami okowane na czopach że-
 laznych.
 Łoża nieokowana do armaty iest num[ero] 2.
 Kocioł wielki miedziany do latrowania salitry num[ero] 1, w niego z dwa
 cebry wleie się.
 Łańcuch do tego kotła dobry w ogniew num[ero] 58.
 Drag, al[ia]s podosek żelazny, do zawieszenia kotła długi na łokci num[ero] 3.
 Koł od armaty potrzaskanych y z żelazem num[ero] 5.
 Łoże także potzaskane od armaty y z żelazem n[umero] 1. //
 [21] Koł nowych ieszcze nieoprawnych bosych num[ero] 4.
 Żarna z skobami żelaznymi z kamieniami na iednym osadzeniu y kosze
 num[ero] 2.
 Pik starych z grotami żelaznymi num[ero] 20.
 Czułn stary num[ero] 1.
 Stępa od prochów nadstarzała.
 Oś do armaty iedna nowa dębowa nieoprawiona.

Budynki w dziedzińcu.

Po prawey ręce od bramy budynek pod gątami drewniany, murem podmu-
 rowany wkoło, już nadpsowanym, poprawy od dziedzińca potrzebuiącym, pod
 dachem gontowym barzo złym nowego pobicia potrzebuiącym, wiązanie ieszcze
 nie nagorsze, łat tylko a gontów potrzeba. Do tego budynku weście podwoyne
 po gradusach wysokie na pięć gradusów. Piersze weście do sieni. Drzwi na
 zawiasach żelaznych bez klamki. Okien dwoie do sieni, do iednego szyb nie-
 masz, a u drugiego są wirzchem dwie kwatery, a spodkiem zabite tarcicami. Po
 prawey ręce sieni od bramy iest stołowa izba długa na kroków num[ero] 21, a

szeroka na tylesz kroków num[ero] 21. Do izby drzwi na zawiasach num[ero] 3 stolarską robotą bez zamku y klamki. W izbie piec zielony bez koronek, prostą robotą na fundamencie murowanym, na dziesięci filarkach. Posadzka kamienna w kwadrat nadpsowana. Okien n[umero] 10 // [22] w cztery kwatryry całe, ale nadpsowane. W iednym od pieca trzeciey częścū kwatryry niemasz, w drugim szyby niemasz, w szostym rama zła y opadła, y szyby iedney niemasz, w siódmym przepadła rama. W tey izbie iest służba y z gankiem, bez powały y około pieca na kształt ganku forszterowanie bez balasów.

Wyszedszy z stołowej izby do sieni, z którey są schody na churek do stołowej izby. Z teyże sieni idą pokoie dwiema rzędami asz do samey kaplice. Pierszy pokoy, drzwi do niego zielone stolarską robotą na zawiasach num[ero] 2 z klamką żelazną bez zamku. Ten pokoy długi na czternaście kroków, a szeroki na dwanaście, piec biały polewany cały. Okien num[ero] 3 po cztery kwatryry troche nadpsowane, ale całe. Stoł prosty stolarską robotą na dwa łokcie długi, ława za stołem iakoby przes pokoy, podłoga w izbie z cegły y powała nadpsowana od wirzchu. Z tego pokoiu do drugiego pokoiu drzwi ex opposito zielone na zawiasach num[ero] 3 żelaznych z klamką. W pokoiu okien dwie całe, piec dobry błękitno biały. Stoł iest w nim na pułosma łokcia, ława przez pokoy y druga przystawna y zydelik w rogu stołu, pobok od pieca drzwi także zielone. Z tego pokoiu do sieni są drzwi także zielone stolarską robotą na zawiasach num[ero] 3 z klamką, antabą y z zamkiem. Z tego pokoiu sień, do tey sieni weście po gradusach kamiennych gradusów num[ero] 5. Drzwi do sieni proste stolarską robotą na zawiasach num[ero] 2, klamka y antaba. Okien do sieni num[ero] 2. W iednym tylko dwie kwatyrze, a drugie dwie kwatyrze desczkami wół zabite, drugie okno całe, zabite. //

[23] Z tey sieni iest pokoy przed kaplicą. Drzwi do niego na zawiasach z klamką y antabą do niego, piec zielony dobry, okna dwie dobre, ramy u nich złe, spodkiem kwatryry podwoyne, przy nich haczyki.

Z tego pokoiu ad septemtrionem iest pokoy na kaplicę obrocony. Drzwi do niego na zawiasach num[ero] 3, zamykaiące się z zamkiem prostym y antaba dla uięcia żelazna. Do kaplicy okno wielkie w cztery kwatryry nieotwieraiące się. Podniebienie kaplicy, na kształt sklepiatego, błękitno farbowane. Ławki do siedzenia iak w kościele, po prawey ręce iedna, a po drugiey dwie ławce. Mensa altaris drewniana y pedal z tarcic prosty. Około ołtarza iest obrazów num[ero] 10 na płotnie, w ramach różney wielkości, każdy w swoich ramach, oprócz b[łogosłowieonego] Stanisława Kostki. Po bokach cztery obrazy w ramach, w tyle bez ramów trzy obrazy, a pod samym podniebieniem zupełne cztery obrazy ad cirkumferentiam obrazy w pawillonach historia Resurrectionis, Ascensionis, Missionis S[anctus] Spiritus, Assumptionis B[eatissimae] M[ariae] Virginis dobrą malarską ręką y inuentią wymalowane. Na ołtarzu iest obraz dwałokciowy w ramach złocistych Nativitatis Domini, osoba ś[więtego] Jozepha y Nayświętszey Panny wyraznie. Po lewey ręce obraz ś[więtego] Jana komunikuiący Nayświętszą Pannę Ciałem Pańskim. Błogosławiony Stanisław Kostka bez ramów. Ś[więty] Kazimierz w ramach czarnych mały. Ś[więty] Jan młodo malowany.

Nad nim dwóch aniołów w ramach. Podle niego effigies Veroniki sama facies Christi Domini w ramach. Niżej obraz Panny Mariey Sokalskiej w ramach czarnych. Ieszcze niżej obraz ś[więtej] Katarzyny Seneńskiej w ramach złocistych. Reliquiarz, albo ołtarzyk zamykający się, wybijany mosiężno złocisty. Obrazik wedle niego po prawey ręce na kształt // [24] hawtowanego Panny Mariey Gidelskiej. A dextris kaplicy obraz Piotra ś[więtego] in vinculis na dwa łokcia szeroki, a na pułtora wzwyż, w ramach złocistych. Podlie niego obraz Mariae Maioris w ramach czarnych. Nade drzwiami obraz bez ramów Nawiedzenia Panny Mariey z włoska malowany bez ramów. Ku lewey ręce obraz b[logosłowiego] Jana Bożego bez ramów, od okna ś[więtej] Katarzyny Seneńskiej. Ku ołtarzowi wedle okna obraz Panny Nayświętszey y z Dzieciątkiem w ramach pstro złocistych. Niżej także Nayświętszey Panny z Dzieciątkiem w ramach czarnych. Pod oknem ś[więtego] Antoniego bez ramów nadpsovany. Około dwa kobierce stare nadbutwiałe.

Pobok kaplice iest pokoy, z kaplice krata drewniana do niego. W tym pokoiu okna 3 całe, piec zielony. Drzwi dwoie naprzeciw siebie po dwóch zawiasach z klamkami y haczkami żelaznemi, podłoga drewniana.

Z tego wyszedszy pokoiu iest pokoy poboczny pokoiowi od kaplice. Do niego drzwi na zawiasach num[ero] 2 klamką się zamykające y antabą żelazną. W pokoiu okna dwie dobre y komin murowany cały y przestrony, podłoga z cegły.

Z tego pokoiu idąc ku wschodowi słońca iest pokoy niewielki, w nim piec okrągły na kształt wieży, poprawy potrzebujący. Okien num[ero] 2 w ołów o czterech kwatyrach otwierające się, dobre. Stoł sosnowy stolarską robotą y z nogami y stołek ieden okrągły. Drzwi w tym pokoiu są troie na zawiasach żelaznych z klamkami y haczykami żelaznemi, podłoga drewniana. //

[25] Idąc daley z tego pokoiu ku wschodowi słońca, iest pokoy większy od tego. Drzwi w nim na wszystkie strony czworo na zawiasach podwoynych z klamkami y haczykami żelaznemi. Okien n[umero] 2 w cztery kwatiry dobre, kwatiry dobre. Komin murowany cały y przestrony, podłoga z cegły, zydelków w nim dwa prostych drewnianych kwadratowych. Z tego pokoiu iest przybudowanie poboczne ku murowi, do niego weście z pokoiu y od muru drzwi na zawiasach, a z tego przybudowania schody na górą. Idąc daley ku stołowej izbie, iest między pokoiami przysionek na puł okna, ścianą przebudowany. Do niego drzwi podwoyne na zawiasach podwoynych esistych, klamką się zamykające. W pokoiu okno iedno dwoiste całe, ale w przednim dwoch kwater niemasz. Piec dobry y z kominem szafiastym, z którego do tego pieca palą. W tym pokoiu iest stolik dwułokciowy stolarską robotą y ławka do niego do siedzenia. Podłoga w nim z cegły.

Z tego pokoiu iest poboczny drugi pokoik niewielki, także do niego weścia dwoie. Drzwi na zawiasach essitych z klamką y haczykiem, y wrzeczadz do nich z skoblami dwiema. W sieni drzwi proste na zawiasach num[ero] 3 prostych klamką się zamykające y z wrzeczadzem, piec w nim prosty zielony, ale zły, poprawy potrzebujący, podłoga z cegły, reparației potrzebująca. Pobok tego pokoiu

jest komnata, al[ia]s przegrodzenie, do którego drzwi na zawiasach dwóch z wrzeczadzem y skoblami zamykaiące się. W tej komnacie kominy tylko są do pieca z stołowej izby. //

[26] Z tej komnaty jest komora, do niej drzwi na zawiasach bez wrzeczadza. Okno w nim jedno w cztery kwatry, jedna kwatyrą tarcicami zabita, a drugie popsowane. Stoł wielki czterołokciowy stołarską robotą.

Pobok pokoiów panskich są pokoje, iakowe zowią białogłowskie o dwóch piętrach dachem złym nakryte, ściany do pułokien nadpruchniałe. Weście do tych pokoiów z przedsionka, drzwi na zawiasach prostych, zamek znać bywał w nich, skobel ab intra y z wrzeczadzem. W tej sieni jest stoł na cztery łokcie sosnowy. Po lewey ręce tej sieni jest izdebka niewielka długa na kroków 6, a szeroka na kroków n[umero] 4. Drzwi do niej na zawiasach z wrzeczadzami, skobami, klamkami, haczkami. Okien w nich dwie w ołów, ramy u nich złe, kraty żelazne, piec pstro błękitny poprawy potrzebuiący, posadzka z cegły. Z tej izdebki jest sionka, drzwi do niej na zawiasach z klamką y z haczykiem. Okno w sionce w drzewno z kratą żelazną. Z tej sionki jest łazienka długa na kroków num[ero] 5 y szeroka na kroków num[ero] 5. Okno w niej w drzewno kratą żelazną, piec biały, barzo zły, podłoga z cegły. W tej łazience ławek 3 jedna na drugiey, drzwi na zawiasach z haczykiem y wrzeczadzem.

Z sieni wyszedszy jest przysionek, drzwi z niej od muru na zawiasach z klamką. W oknach krata żelazna. W sieni pobok izdebki jest komnata niewielka, do niej drzwi na zawiasach z wrzeczadzem y skobami, okno w niej proste w drzewno oprawne bez kraty.

Po prawey ręce tej sieni jest skarbiec białogłowski, // [27] do niego drzwi na zawiasach z zamkiem, podłoga zła. Okien num[ero] 4 bez szyb, ale kraty w nich żelazne, w dwóch kraty proste od dziedzińca, a we dwóch od sionki kraty w essi. Na wierzchu tego skarbciku na drugim piętrze jest drugi skarbiec, po schodach do niego chodząc z dolnego skarbcu, o sześciu oknach. W nich okien sześć z kratami żelaznymi, bez powały.

Naprzeciwno tego skarbcu jest izdebka bez drzwiów, posadzka u niej kamienna, okien dwie, ale szyb niemasz, piec rozwalony, tylko fundament a kominek, długa na kroków num[ero] 4, a szeroka na kroków num[ero] 5. Z tej izdebki jest sionka na dwa kroki o jednym oknie z tyłu, puł kwatyrą wywalonym. Drzwi takosz do niej niemasz. Z tej sionki jest druga izdebka, długa na kroków n[umero] 5, y szeroka na tyleż. Drzwi na zawiasach z wrzeczadzem y haczykami, piec w niej barzo zły, iuż się do obalenia nakłonił. Okien w niej num[ero] 3 barzo złe, do pierwszego trzeba sześciu szyb, do drugiego kwatyrą całey y trzecim takosz jedney kwatyrą niemasz. // [28] Drzwi do niego na zawiasach z wrzeczadzem y skoblami, piec zielony, zły, poprawy potrzebuiący, komin niezły y przestrony, posadzka z cegły. Stoł w nim długi na pułtrzecia łokcia y zydelków dwa, ława pod oknem.

Z tego pokoju jest drugi pokoi, długi na kroków num[ero] 10, a szeroki na kroków num[ero] 7. Drzwi na zawiasach z wrzeczadzem y skoblami. W nim dwie oknie o czterech kwaterach złe, jedna kwaterra stłuczona, piec zielony y z kominem, podłoga drewniana, stoł na pułczwarta łokcia na nogach.

Z tego pokoju jest pokój niewielki, długi na kroków n[umero] 6, a szeroki na kroków n[umero] 4. Drzwi do niego na zawiasach z klamką żelazną, okien znać dwie było, z których jedno dobre, a drugie zabite okiennicą, piec zielony zły, podłoga znać była, ale teraz nie masz.

Z tego pokoju pobok sionka niewielka długa na kroków num[ero] 6, a szeroka na kroków num[ero] 3. Drzwi na zawiasach z wrzeczadzem, od dziedzińca drzwi na brewnach z wrzeczadzem. W tej sieni zaraz kuchenka niewielka z kominem na dwor wywiedzionym murowanym.

Jest komora w bok za tą kuchenką o trzech drzwiach do yzby, na dwor y do kuchenki na zawiasach, ale teraz pozabijane, z wrzeczadzami, ta komora długa na kroków sześć, a szeroka na pięć, w niej okno, ale tylko ledwo znać powybirane, samo tarcicami zabite.

Po lewej ręce z sieni jest komora na pięć kroków długa, a szeroka na cztery, drzwi do niej na zawiasach z wrzeczadzem, o jednym oknie, ale tarcicami zabite.

It[em] z sieni jest piekarniana [!] o piecu piekarskim. // [29] Drzwi do niej na zawiasach z wrzeczadzem o oknach dwóch, ale szyb w nich nie masz, szeroka na łokci 7, a wzdłusz na dziewięć. Są z niej drzwi na dwor na biegunach z wrzeczadzem.

Z tej yzby jest komora, drzwi na zawiasach, o oknie jednym, ale warstwy szyb w nim nie masz, długa na kroków nu[mero] 9, a szeroka na siedm. Z tej są drzwi zabite, bez zawias, do murowanej kuchni, co w sklepach.

Z tej komory jest izba kuchenna długa na kroków 7, a szeroka takosz. Okien w niej dwie w drzewno opravne, miejscami szyby powybiiane. Drzwi z komory na zawiasach z wrzeczadzem, piec zły, biały. Stoły kuchenne popod dwie ściany po dwie tarcice spoiane.

Z tej izby drzwi do kuchni na zawiasach bez wrzeczadza.

Z tej izby kuchnia wielka, komin na sześć filarach wymurowany. Ognisko w nim długie na siedm kroków, a wszecz na pięć. Stoł kuchenny długi na łokci num[ero] 8. W tej kuchni okien dwie, w nich tylko dwie kwatyrze w drzewno opravne, a drugie tarcicami pozabijane. Drzwi do niej dwoje na zawiasach z wrzeczadzem, a trzecie na biegunach. Z tej kuchni jest izdebka pasztetniczka z piecem piekarskim y z piecikiem kafłowym białym, złym. Okno w niej dobre w ołów, długa na pięć kroków, drzwi na zawiasach z wrzeczadzem.

Podle kuchni jest piekarnia, do niej sień z podworza bez drzwi. Po prawej ręce tej sieni jest szpiżarnia o jednym oknie w drzewno opravne, długa na kroków num[ero] 10, a szeroka na osm, drzwi na biegunach z wrzeczadzem. Naprzeciwko szpiżarni jest izba piekarniana długa na kroków num[ero] 10, a szeroka takosz. Okien w niej // [30] trzy w drzewno opravne, miejscami szyby powybiiane, jedenastu szyb niemające. Piec piekarski z kominem murowanym y piec kafłowy biały, ale zły.

Na zachód jest budynek, al[ia]s szpiklerz, pod dachem już nadstarzałym. Do niego przysionek, drzwi na zawiasach num[ero] 2 z wrzeczadzem, skoblami y kłotką. W tym przysionku jest skrzynia szpiżarniana, długa na łokci num[ero] 8, na leguminę, teraz próżnia. Sieci stus nie mały zwierzęcych różnych, wilczch,

zaiących, sarnich e[tc.], ale pognitych. Beczek prożnych stus niemały solnych. Dwa stusy gontów sosnowych. Po prawey ręce iest komora, długa kroków num[ero] 20, a szeroka na kroków num[ero] 10. Drzwi na zawiasach z wrze-
ciądzem y skoblami. W niey przegrody znać bywały dla obroków, teras zruino-
wały się y poobalały. Po lewey ręce przysionka iest także komora druga na-
przeciwno, długa na kroków n[umero] 10, y szeroka na tylesz kroków. Drzwi
na zawiasach z wrzeciągdem.

W tyle szpiklerza iest budynek, al[ia]s wozownia, pod dachem iuż złym. Drzwi do niey napuł się otwieraiące na biegunach, szeroka na kroków dziesięć, a długa na kroków num[ero] 17. W niey drzewa dwoie dembowe, znać na łoże do armaty. Ściana w niey iedna od pułnocy wywalona. //

[31] Ten tedy zamek y wszystko, co w onym było continetur, tak opisawszy manus nostra apponimus.

A. Mączyński

Podskar[bi] H[usarriey] Kor[onney] P[ułku] J[ego] K[rólewskey] M[iłości],
Mikołay z Strzelec Strzelecki

Kanonik Przemyski m[anu] p[ropria].

Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie. – Dział XXV. – Sygn. 4716. – S. 1–31.